

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 23 februari 1925 kl. 3 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4, i anledning av väckt motion angående bestämda sammanträdestider för riksdagens kamrar.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott för behandling hänvisad motion, nr 138, har herr *Bergman* hemställt, att första kammaren måtte för sin del besluta följande tillägg till § 1 i de reglementariska föreskrifterna för riksdagen: Sammanträdena böra så vitt möjligt så anordnas, att regelbundet avbrott i förhandlingarna inträder efter tre, högst fyra timmars session. Kvällsplenium må icke utsträckas längre än till kl. 12 midnatt.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Mot motionärens förslag att riksdagen genom ett tillägg till § 1 i de reglementariska föreskrifterna skulle införa en regelbunden lunchrast exempelvis kl. 1 e. m. och ett obligatoriskt avslutande av aftonplenium kl. 12 midnatt, synas vägande invändningar kunna göras såväl ur praktiska som ur konstitutionella synpunkter.

Utskottet.

Ett ovillkorligt, på förhand fixerat avbrott på en timme i förmiddagsförhandlingarna skulle i vida mindre grad än den nuvarande ordningen möjliggöra en smidig anpassning efter de förhandenvarande omständigheterna, och såväl genom en dylik anordning som genom den föreslagna förkortningen av aftonplena skulle säkerligen en sådan föga önskvärd förlängning av riksdagsarbetet förorsakas, som motionären själv i sin motivering medgivit möjligheten utav.

Utskottet bestrider givetvis icke önskvärldheten av att något göres för undvikande av alltför långt utsträckta nattplena och för ett talrikare bevisande av sammanträdena. Det kunde t. ex. tänkas, att förmiddags- och aftonplena utlystes vid en något tidigare tidpunkt på dagen än vad nu är brukligt. Men sådana och liknande åtgärder kunna vidtagas utan någon ändring i de reglementariska bestämmelserna. För första kammarens vidkommande kan i detta sammanhang tilläggas, att, såsom framgår av den vid utskottets samtidigt härmed avgivna utlåtande nr 5 fogade översikten, antalet nattplena under de senaste fem riksdagarna varit förhållandevis litet, samt att de sällan utsträckts någon avsevärd tid efter midnatt.

För övrigt har det mer än en gång vid behandling av hithörande spörsmål i riksdagen erinrats om att ledamöternas självdisciplin torde vara det bästa och säkraste medlet att åstadkomma nödig begränsning av debatter och sammanträden.

Det synes vidare utskottet tvivelaktigt, huruvida ett bifall till motionens yrkande skulle låta förena sig med grundlagens föreskrifter.

Då det i riksdagsordningens § 51, andra stycket, stadgas: "Talmän äger ej makt att, utan kammarens samtycke, något dess sammanträde avsluta", torde detta få anses innebära, att talmannen äger taga initiativ till förhandlingarnas avslutning, men att sådan avslutning ej kan äga rum, utan att kammaren, på talmannens hemställan, därtill givit sitt samtycke. En bestämmelse av i motionen åsyftad art skulle emellertid på förhand beskära detta talmannens initiativ, och synes följaktligen stå i strid med ifrågavarande grundlagsbestämmelsens innebörd.

Utskottet vill slutligen, i sammanhang med såväl denna som övriga vid innevarande riksdag väckta motioner om ändring i föreskrifterna angående kammarens arbetsätt, erinra därom, att riksdagen nyligen beslutat införande i grundlagen av bestämmelser om öppen omröstning. Denna reform kommer att på flera sätt djupt ingripa i riksdagens arbetsmetoder, och det torde därför vara skäl att först under någon tid inhämta erfarenhet om dess verkningar i detta avseende, innan man går att besluta om ytterligare förändringar i kammarens arbetsätt.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 februari 1925.

På utskottets vägnar:

ERIK ANDERSON.

Närvarande vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet: herrar *Anderson* i Hägelåkra, *Pauli*, *Johansson* i Hornsberg, *Svänsso**, *Andersso** i Myggenäs och *Vrang*³ samt fröken *Hesselgren*.

* Ej närvarande vid utlåtandets slutjustering.
